

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:

Pentru Austro-Ungari'a pe ann . . . 5 fl. — cr.
 " " " " 1/2 ann . . . 2 " 50 "
 Pentru Romani'a si straietate pe ann . . . 7 " — "
 " " " " 1/2 " . . . 3 " 50 "

Pretiuu insertiunilor:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
 cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Coréspundintiele sè se adreseze Redactiune
 dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la
 institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la
 secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu
 din Aradu.

Nr. 236 Pres.

Cerculariu

*catra oficiile protopresbiterali si catra clerulu parochialu
 din acele parti ale diocesei Aradului, ce cadu in comitatele:
 Aradu, Bichisiu, Cianadu si Bihoru.*

Simtiulu de recunoscintia, ca unulu ce este saditu de Dumnedieu in sufletulu omului, s'a manifestatu in tóte timpurile si la tóte popórele catra acei'a, cari au seversitu vre-o fapta buna, nobila si marétia. Daca simtiulu acest'a in vechime éra atatu de desvoltatu, candu inca nu ajunse a strebate preste lume lumin'a crestinismului, cu cátu mai multu trebue sè se arete astadi, candu acest'a a devenitu o detorintia nobila crestinésca.

In 13/25 ale lunei viitorie Ianuaru se vor implini 14 ani, de candu a incetatu din viétia o femeia, pe care binecuvéntandu-o Dumnedieu cu unu sufletu nobilu si cu o avere frumósa, sfatuita si indemnata de unu fiu demnu alu bisericei nóstre, tóta averea ei de preste 100,000 fl. au inchinat'o spre scopuri de binefacere, intre care loculu primu lu-ocupa o fundatiune de 48,000 fl. v. a. intemeiata pentru stipendiarea a 12 studinti seraci de religiunea nóstra, din comitatele: Aradu, Bichisiu Cianadu si Bihoru.

Femei'a, care a intemeiatu acést'a fundatiune, a fostu fericit'a Elen'a Ghiba Birta din Aradu, care prin infintiarea acestei fundatiuni, cunoscute sub numirea de „Fundatiunea Elen'a Ghiba Birta“ a sciutu a-si eternisá numele intr'unu modu asia marétiu, éra barbatulu carele a condus'o la fapte asia nobile, a fostu fericitululu Ioanu Popoviciu, pe atunci advocatu si directoru alu preparandiei nóstre din Aradu. Ambii acesti'a — cum se vede — au avutu fericit'a intentiune de a scóte la lumina multe talente ale tinerimeii nóstre, ce din caus'a lipsei remanéu ingropate si nefructifere.

Desi lasamentulu fericitei Elen'a Ghiba Birta, si cu elu si fundatiunea nóstra de 48,000 fl. v. a. dela 1864. in cóce a trecutu prin multe fase; totusi in

fine cu ajutoriulu lui Dumnedieu totu s'a realizatu, si in lun'a lui Augustu a anului acestui'a, fundatiunea acést'a de 48,000 fl. v. a. cu unu adausu de 3105 fl. 15 cr. preste totu in suma de 51,105 fl. 15 cr. v. a. ajunse definitivu in manile si sub ingrigirea comitetulu nostru fundationalu, carele la inceputulu acestui annu scolasticu o si puse in activitate impartindu cele 12 stipendie de câte 200 fl. v. a. prescrise prin testamentu, la 12 tineri de ai nostri de cea mai buna sperantia.

Dupa ce dar acuma fundatiunea acést'a de multu dorita a devenitu in manile nóstre, si prin noi in activitate: credemu de a nóstra detoria, ca — si pana candu vor deveni in stare insii tinerii stipendiati sè-si manifesteze recunoscintia loru catra fericit'a fundatóre, — sè indeplinu noi acést'a.

Spre scopulu acest'a — si pana candu Veneratulu nostru sinodu eparchialu va dispune insusi cele de bine, ne vedemu indemnatu prin acést'a a provocá preonorat'a nóstra preotime: ca in diu'a de 13/25 Ianuaru, ca la diu'a mortii fericitei fundatóre, ori in duminec'a ce urméza nemedilocitu dupa 13/25 Ianuaru, sè se tiena parastase solene pentru sufletulu fericitei fundatóre Elen'a Ghiba Birta si alu sfatuitorulu ei Ioanu Popoviciu, in tóte bisericile nóstre din cele 4 comitate: Aradu, Bichisiu, Cianadu, si Bihoru, a supra caror'a se estindu binefacerile testamentulu, si in specie ale fundatiunei din cestiune; la care parastase onorat'a preotime va tiené cuvéntari ocasionali desfasiurandu celoru presenti bunetatile acestei fundatiuni, si aretandu in ce modu frumosu 'si potu ómenii eternisá memori'a si pomenirea loru.

Pl. T. oficie protopresbiterali vor distribui de timpuriu fiecarui oficiu parochialu submanuatu, câte unu esemplariu din cerculariulu acest'a, spre scire si implinirea celoru dispuse.

Aradu, 27. Decembre 1877.

Ioanu Metianu, m. p.
 Episcopulu Aradului.

Anu nou fericitu.

In dile de cercare, in dile de durere, ce ar fi de omu, daca nu l'ar insoci in totu momentulu celu mai bunu consolatoriu si amicu alu lui: speranti'a in unu viitoriu mai ferice!

Vitoriulu! acelu factoru, de a carui ilusiuni este pendinte farmeculu vietii nostre, sta ascunsu sub unu velu desu, prin carele nu pote strebate ochiulu celu debilu alu muritoriului. Elu este in man'a cea atotputernica a provedintiei.

O credintia puternica si vîia ne spune inse, ca acesta fientia pre inalta este isvorulu bunatatii si alu dreptatii, si prin urmare, ca viitoriulu nostru va fi numai o consecintia a fapteloru si meriteloru nostre.

Intru catu corespundu seu nu faptele nostre cu voi'a acestei fientie pre inalte, intru atatu putemu spera in unu viitoriu bunu si ferice, pentrucu „elu va judeca poporele intru dreptate“ (ps. 95. 10.) Si daca dora pre adesea vedemu, ca nu suntem tractati, dupa cum ar trebui: atunci acest'a se nu ne conturbe si desperese, pentru ca noi trebuie se fimu fermi in convictiunea, ca nimenea din noi „nu-si va perde plat'a sa“ (Mat. 10. 32.)

La dile mari, la dile de serbatoare se adunau betranii nostri, povesteau faptele trecutului, desbatau asupra presintelui, si-si formulau calcululu lor pentru viitoriu.

O di mare este diu'a de astadi, momentulu, in carele ne dispartimu pentru eternitate de acelu intervalu de timpu, pre care lu-insemnaramu cu numerulu 1877. Se privimu si noi pucinu consecii datinei strebune asupra anului espiratu.

Au fost fara indoiela multe dile grele in decursulu anului espiratu: de colo de departe, dela gurele Dunarii se audu continuu bubuitulu tunurilor, unui resbelu din cele mai funeste, ce a neliniscitu vre odata lumea, er aici acasa desi ne bucuraramu de binefacerile pacii, totusi avuramu se ne luptamu cu aprigi inimici, intre cari loculu celu dentaiu lu-ocupu lips'a generala, neintielegeri si certe intre elementele chiamate a lucra cu puteri unite la prosperarea si inflorirea comuna. Cu tote acestea si-are si anulu espiratu pentru noi avantagele sale. Amu vediutu, si amu esperiatu multe. S'a creatu pre ici pre colo in butulu pressiunei timpului cate o scola noua, s'a creatu fondulu de ajutoriu pentru preotii din dieces'a Aradului, s'a pusu in activitate fundatiunea „Elena Birta“ etc.

Desi starea actuala nu ne multimesce, si nu ne pote multiemu, totusi putemu enumera in unele directiuni progresu, si ce este mai multu chiar esperienti'a anului espiratu ne pote intari in convictiunea, ca acolo unde este vointia este putere si o sperantia fundata in unu viitoriu ferice.

A fost unu anu greu anulu trecutu pentru biserica si scola anulu 1877., dar pote ca chiar din acele greutati voru resultu folose mari, a caroru valore se va pute apritiu numai mai tardiu. Daca in

unele parti am avutu nenorocirea a observa o apatia facia de institutiunile nostre constitutionali, acesta nu ne a pututu detrage nici decatu din convictiunea, ce o avemu despre puterea loru binefacatoria, pentru ca am vediutu in altele, ca poporul se destapta, si incepe a pretiu totu mai multu binefacerile bisericeii si scolei acolo, unde acestea sunt reprezentate cu destula demnitate. Astfelu putemu spera totu mai multu, ca aceste institutiuni voru progresu si voru reversu asupr'a nostra fructele dorite.

Totu in anulu 1877. si-a inceputu si acestu diurnalulu vietii sa. Ca ori ce intreprindere a avutu si elu a trece prin multe greutati. Esperienti'a de unu anu si concursulu, ce ni l'a datu onoratu publicu inse ne a convinsu, ca elu a fost pentru clerulu si poporul nostru o necesitate, ce nu se mai pute amana. Basati pre acesta esperientia intramu in anulu alu doilea alu activitatii nostre, si cerendu si pre viitoriu concursulu onoratulu publicu, promitemu, ca catu ne privesce pre noi ne vomu adoperu din tote puterile a satisfacere catu mai bine angagementeloru luate la inceputu de acesta foia.

Timpurile sunt seriose, necesitatile nostre sunt multe si mari; dar cu tote acestea trebuie se afirmamu cu tota puterea, ca ne suride o sorte si unu viitoriu mai bunu.

Sub astfelu de auspicie salutamu publiculu nostru in anulu alu doilea alu foiei nostre, si i-dorimu din inima anu nou fericitu!

s.

Serbatoarea circumcisiunei (taiarea impregiuru) Domnului nostru Iisusu Christosu.

In diu'a d'antaia a anului, seu a opta di dela nascerea Domnului nostru Iisusu Christosu, biserica serbeza circumcisiunea seu taiarea lui impregiuru. — Circumcisiunea este o lucrare santita din vechiulu testamentu si preinchipuiu tain'a botezului din noulu testamentu. Dupa legea asiedimentului vechiu adeca, fia care nou nascutu de sexu barbatesu trebuia se se taie impregiuru la optu dile dupa nascerea sa in semnulu aliantiei seu legaturei, ce a facutu Ddieu cu patriarchulu Avramu. In virtutea acestei legaturi, Avramu si descendintii sei se consantisera servirei adeveratului Ddieu, era Ddieu promise tote binecumentarile sale preste generatiunea lui Avramu. ¹⁾ Acest'a era ceremoni'a sacra cu care se primiau in poporul alesu nou nascutii de demultu, se consacrau lui Ddieu, ca se creda in revelatiune si se pazesca legea lui Ddieu.

Circumcisiunea era ca si o usia de intrare in biserica testamentului vechiu, si semnulu esterioru a credintiei in rescumperatoriulu ce avea se vina. Acesta dispusetiune din testamentulu vechiu de si pe Mantuitoriulu nostru nu-lu oblega,

¹⁾ Facere 17. 1—17.

totusi a respectat'o si elu, pentru că insusi dice: „Se nu socotiti că am venitu se stricu legea s'eu prorocii: nu am venitu se stricu, ci se plinescu.“¹⁾ Éra de alta parte, prin circumcisiunea sa Iisusu Christosu ni-a datu arm'a cea mai puternica in contra dochetiloru s'eu ereticiloru, cari negau real'a intrupare a lui Christosu, si diceau că corpulu lui a fostu numai la aparintia, s'eu numai umbra de corp. Afora dn acést'a, dupa profetií, Christosu avea se se nasca din seminti'a lui Avramu, astfelu, daca elu nu s'ar fi supusu de bunavoie legii moisaice, multi, din acésta cauza nu l'ar fi primitu de Mantuitoriu.

La jidovi erá datina,¹⁾ ca cu ocaziunea taierei impregiuru se dee si unu nume ore care copilului, asia s'a datu Mantuitorului nostru numele de Iisusu, dupa cum anuciase Mariei angerulu Gavriilu: „Si éca, vei concepe, si vei nasce fiu, si vei chiamá numele lui, Iisusu.“²⁾ Numele Iisusu insémna rescumperatoriu s'eu mantuitoriu; acestu titlu, elu la confirmatu prin practie'a vietii sale. —

Romanii antici serbau diu'a prima de Ianuariu, in onórea dieului Ianu, dela care si-a luatun'a numirea sa, si cu carea amplotiatii si diregatorii statului incepeau functiunile lor, — insocita cu totu felulu de jocuri scandalóse, petreceri demoralisátore si ceremonii superstitióse. „Éca vinu dilele, dice Severianu, episcopu in secolulu alu patrulea, éca vinu calendele, candu se incepe tóta pomp'a demoniloru, se pune in miscare tóta oficin'a idoliloru si inoirea anului se consacréza sacrilegiului.“ Biseric'a, ca se subtraga pe crestini, dela astfelu de petreceri demoralisátore, in dilele de veselie a paganiloru, ea a ordinau dintru antaiu abstinencia s'eu postu deseversitu; mai apoi a introdusu serbatórea taierei impregiuru, a carei urme le gasimu deja in secolulu V. In secolulu alu VI-lea amintesce despre acésta serbatóre S. Grigoriu celu mare episcopulu Romei in sacramentariulu seu, unde dice: „Vrednicu este cu adevératu, ca in acésta di a Circumcisiunei si a opta di a nascerei se veneramu minunile tale Dómnne.“

Afora de insemnataea bisericésca, serbatórea taierei impregiuru are insemnataea si pentru viéti'a nóstra civila, căci dela ea si-ia inceputulu anulu civilu. — De si scopulu immediatu alu religiunei se cuprinde in asigurarea fericirei eterne, fora indoiala ea este totodata factorulu celu mai putinte si conditiunea indispensabila a fericirei nóstre temporale. A fostu dara cu demnitate ca natiunile crestine se numere dilele anului dela serbatórea nascerei Domnului, carea termina cu taierea lui impregiuru si face asia-dicandu o serbatóre cu ea. Diu'a antaia de Ianuariu, desi, este o serbatóre civila, biseric'a inasa a primit'o de a sa si o serbéza ca diu'a taierei impregiuru a Domnului, si,

facendu usu de insemnataea ei civila, atunci, candu lumea serbéza inceputulu anului nou si se magulesce cu speranti'a placeiloru si desfatariiloru viitóre, ea indémna pre crestini se mediteze asupra nestabilitatii timpului, asupra vanitatiloru lumesci, cu unu cuventu se mediteze asupra aniloru fora sferistu, pentrucá dupa cum dice psalmistulu Davidu „tóte vor perí, ca unu vestmentu tóte se vor invechi, si le vei schimbá, dar tu Dómnne totu acelasi vei fi, si anii tei nu se vor sferisí.“¹⁾

Asidara ce ne invetie santa maic'a nóstra biserica, proponendu spre veneratiune evenemintulu taierei impregiuru a Domnului si Mantuitorului nostru Iisusu Christosu? Candu Iisusu s'a supusu de buna voie taierei impregiuru, cu acésta lasa ca se invetiamu si noi a ne taiá impregiuru spiritualminte, căci „nu cea din afora, in corp, este taiere impregiuru, ci taierea impregiuru a inimei, in spirit.“²⁾ Acésta circumcisiune in inima si spiritu se cuprinde in infranarea pofteloru trupesci si in staruinti'a continua d'a suprime cu tóta tari'a ideile necuviintióse si simtirile ce ne departa de Ddieu, tienendu inaintea ochiloru pururea cuvintele apostolului: „De trairu trapesce veti muri, éra de veti omorí prin spiritu faptelu trupului, veti trair.“³⁾

La circumcisiunea sa, Iisusu primindu adorabilulu seu nume, care insémna rescumperatoriu, elu a implinitu cu fidelitate misiunea divina espresa in numele seu, prin rescumperarea omenimei cu mórtea sa pe cruce. Noi de asemenea ne-am facutu crestini prin botezu, si am primitu numele cutarui santu laudatu. Se implinimu dar si noi datorintiele incopciate cu marétia numire crestina, si se imitamu virtutile santiloru a caroru nume ne ornéza, ca se nu ni se aplice, ceea ce S. Ioanu gura de auru a disu in modesti'a sa despre sine: „Eu nu sum Ioanu, ci asia me numescu.“⁴⁾ Adeca, noi ne numimu Pavelu, Stefanu, Vasiliu etc. inasa dela acesti santi, cari sunt patronii nostri, n'avemu nimicu, afora de numele lor, nu avem nici credinti'a nici castitatea lor. Astfelu cu dreptu cuventu intréba S. Augustinu: „Ce-ti folosesce, că te numesci, ce nu esti, si usurpi nume strainu?“⁵⁾

Din vechime a remasu obiceiulu, d'a ne face cadouri (donuri) la anulu nou; acést'a se o facemu noi si in respectu catra Ddieu, si folosindune de cuvintele santului Grigoriu de Nazianzu, pecatosulu se ofere lui Ddieu ca donu indreptarea vietii sale, celu virtuosu se continue calea virtutiloru, bogatulu se ofere prisosinti'a sa, seraculu se-i ofereze simtiulu seu de multiamita si recunoscintia.

¹⁾ Ps. 102.

²⁾ Rom. II. 28.

³⁾ Rom. VIII. 13.

⁴⁾ S. Chrytos. Omil. 52 in Fapt. ap.

⁵⁾ S. Aug. lib. de vita Christ.

¹⁾ Mat. 5. 17.

²⁾ Luca. 1. 31.

Anulu civilu incepundu cu serbatórea taiarei împregiuru, cu numele si in numele Domnului, dee ceriulu, ca diu'a d'antaia a anului nou, se fia totodata inceputulu unei pozitii mai fericite a unui viitoriu mai bunu!

V. Mangra.

Predica la anulu nou.

„Trece chipulu lunei acestia.“ (I. Cor. VII. 31.)

Sórele, care a resaritu candu a poruncitu Dumnedieu: *sè se faca luminatoriu intru tari'a ceriului, ca se luminedie pre pamentu, si se desparta între di si între nópte: si se fia spre vreme, si spre dile, si spre ani*“ (Fac. I. 14.) — astadi din nou si-incepe calea sa anuala, aretandu cà anulu 1877 a venitu, si se duse; ér' anulu 1878 e aci si éra se va duce. — Daca vomu asemena cu împregiurarea acést'a tóte ce sunt pe suprafaci'a pamentului, ne vomu convinge cà acele sunt supuse unei schimbări necurmte. Candu s'a deschisu pórt'a anului trecut — totulu érá altcum! Acum pamentulu acopere mii si mii de ómeni cari atunci se bucurau de viétia, ca si noi astadi. Se póte cà preste 12 luni si dintre noi voru fi intr'acea, despre cari voru dice urmatorii: au fostu — si nu suntu!

Numai astadi I. mei Ascultatori! candu stamtu la otarulu ce desparte trecutul si venitoriulu, vedemu càtu de trecatoriu si pretiuitu este timpulu pentru omu; astadi ne convingemu, cà omulu nu mai póte dobendí ce perde prin timpu. Sunt multi ómeni, cari inaintandu in versta, ar dá diumatate din averile loru ca se-si cascade celu pucinu unu anu din teneretie — nu pentru ca se fie teneri, ci pentru ca se implinesca scadiemintele din trecut, precum este intr'altele si aceea, cà n'au invetiatu. Dar tardiua caintia! „lunea trece si póft'a ei“ (I. Ioanu II, 17.) nu te intréba: ai lipsa de mine? gata esci? séu, incheiatu-ai cele de incheietu? Asia e! nu te pocái la veme cuvenita; adeca candu ai lipsa de pocaintia, — ai perdutu fericirea vecinica, si la intrebarea acést'a a Domnului: *candú va vení Domnulu viei, ce va face lucratoriloru acelor'a?*“ vei audí: *pre cei rei, veu i va perde: si vii'a o va dá altoru lucratori, cari voru dá rocurile loru in timpulu loru.*“ (Mat. XXI. 41.) Lucratoriu in vi'a Domnului este totu crestinulu bunu, care iubesc pre Dumnedieu, pazesc poruncile lui (Ecles. XII, 13) si implinesce voi'a lui. Si ce este voi'a lui? Voi'a lui este: ca omulu se fia deseversitu, adeca luminatu. „*Fiti deseversiti precum si Tatalu vostru din ceriuri deseversitu este,*“ (Mat. V, 48.) *Primiti invetiatur'a, si nu argintu, si sciinti'a mai bine de càtu aurulu alesu! càci intieptiunea mai buna este de càtu margaritarile, si tóte cele de doritu cu ea nu potu se se asemene.*“ (Pild. Solom. VIII, 10.)

Deseversirea o va dobandí omulu, daca va fi lucratoriu in vi'a Domnului la timpulu cuvenitu, si daca va sci pretiui cerintiele timpului; pentru cà dela acést'a aterna fericirea si indestularea lui. Fiacare veacu a avutu incercarile sale de dupa cari s'au formatu asiediamintele bisericesci si cetatienesci; si numai acele au fostu primite, cari au corespunsu la *cerintiele timpului*. In faci'a lunei culte nu mai acelu poporu a avutu viétia, si a devenitu mare si puternicu, care au avutu invetiatura. Istori'a ne aréta popóre, cari au devenitu glorióse, culte si puternice numai prin invetiatura. Insa togma in aceea jace reulu cà pucini pricepu cerintiele timpului; pucini pornescu dupa stéu'a mantuirei de la resaritu — multimea restalmacesce!

Poporulu, care nu alérge dupa invetiatura in timpulu d'acuma, este despretiuitu si ca mortu. Nu sustienu cà po-

porulu romanu este mortu; insa cutediu se spunu, cà cunoscu si vedu semne ce-lu amerintia mereu din tóte partile dar pe siguru! si totu reulu nu-lu potu aflá in alt'a de càtu: *in lipsa de cultura si in aceea chibzuiéla nedumerita si desperata, ce audi de la romanu adeseori, cà precum au traitu fora invetiatura mosiulu si tata-meu, asia va trái si copilulu meu.* Acum, Fratiloru! a trecut si s'au schimbatu vremile de de multu; deci trebue se ne schimbam si noi. E aci timpulu, si romanulu trebue se véda, cà pe langa celea ce are, i lipsescu iaca multe pentru fericire; trebue se véda, cà pe langa nepasarea de invetiatura, si-perde mosi'a dela parinti; trebue se véda, cà din sudórea lui se inavtiesce si se inaltia la marire strainulu, care si mai pe urma privesc la elu cu dispretiu; trebue se véda, cà alte popóre pe intrecute se lupta pentru infflorirea asiediamintelor bisericesci, scolari, ori cetatienesci. Si apoi noi romani! numai noi se fimu de perire? noi se fimu nefericitii, cari se nu scimtu „*socoti semnele vremiloru-*“ (Mat. XXI 3.), numai noi se fimu, cari privindu la apusulu timpului, se stamtu neclatiti in starea de mai nainte? numai noi se nu vedemu, cà pe langa neajunsurile materiali a le conducatoriloru. . . suferu infflorirea biserice si a scólei? numai noi si éra noi standu fora lucrare s'acceptamu ca hunulu Dumnedieu se ni pórté grigi'a de scóle si altele?! Nu se póte! ci trebue se respunda d'entre noi fiesce care la vócea ce striga acum „*desteptate!*“ precum a respunsu prunculu Samuilu la strigarea Domnului: „*trezesc-te!*“ — — — „*Vorbesce Dó-mne, cà asculta robulu teu!*“ (I. Sam. III, 9.)

Spusei la inceputu, cà omulu ce perde odata în timpu nu mai póte dobendí, si de aci se vede cà omulu este nedreptu in judecat'a despre timpu; tóte le ascépta de la timpu si pe langa tóte ca nu-lu folosesc se vaiera cà timpurile sunt grele pentr'acea nu se póte ferici. Eu nu invinovetiescu timpurile: ci tóta nefericirea o afliu intr'acea, cà nu scimtu economisá cu timpulu.

Omulu este creatu dela Dumnedieu spre lucrare, si fiesce care lucrare are timpulu seu. Insa sunt multi ómeni, cari uita a-si implini datorintiele la timpulu cuvenitu. Acést'a, unulu o face din nepasare, éra altulu din lene. Insa fia din ori ce cauza, vedemu cà trece chipulu lunei acestia, si éta cà pre celu d'anteiu lu-cuprindu morburi si alte mii de împregiurari neacceptate, ca se numai póta face ce n'au facutu; éra pre celu din urma, adeca pre lenesiulu — dedatu a petrece timpulu pretiosu in lenevire — blastemulu seraciei. „*Poftele omoru pre celu leniosu, càci nu votesc manile lui se faca ceva.*“ (Pild XXI, 15) „*Man'a lenesia seracesce, ér' man'a celoru harnici se inavutiesce.*“ (ib. X. 4.)

„*Chiar si cocosterculu de sub ceriu cunósce timpulu seu; turturic'a si cocór'a pazescu timpulu venirei loru; dara poporulu meu nu cunósce dreptatea lui Dumnedieu.*“ (Eremia VIII, 7.) Astfeliu a lacrimatu odmióra profetulu Eremia prin cuvinte invinuitórie, si cu totu dreptulu! càci pana candu paserile ceriului — de si ca fapture neintielegatórie alergu, la vremea loru — catra óre-si-care tienuta propusa: pan' atunci omulu — inzestratu cu darulu intielegerii — adeseori retacesce de pe càile ce i le-a ronduitu Dumnedieu spre binele si fericirea lui si nu vrea se scie, din nepasare séu din lenevire, de terminulu, candu trebue se intre in cas'a lui Dumnedieu, in s. biserica, candu se se pocáiésca, candu se-si castige invetiaturi si alte lucruri folositórie.

Intieptulu Solomonu inca dice cà: *tóte au timpulu loru, si pentru totu lucrulu sub ceriu este timpu: timpu este de a se nasce — si timpu de a muri; timpu de a sedí — si timpu de a smulge cele sadite. timpu de a plange — si timpu de a ride; timpu a jalí — si timpu a jocá.*“ (Ecles. III, 1. 2. 4.) Ve intrebu acum I. A. ! ce a-ti supune despre omulu, care s'ar ride, candu ar avea doreri si amaratiuni? ce despre acél'a, care ar plange si s'ar vaiéra,

candu ar fi chiamatu la dantiuire? ce despre acel'a, care ar semená, candu altii ar secerá? E dreptu, cá l'ati tienea de neunu pre unu omu ca acest'a? Chiar' asia — voindu se fiti drepti in judecata — nu a-ti póte dice bine nici despre parintele, care ar adámáni pre copilu de la scóla atunci, candu ar trebui se-si cascige invetiatura pentru betranetie.

De aci se vede, cá fiesce care lucrare si-are minut'a, óra, di'a si anulu, va se dica vremea sa otarita asia, in cátu prin trecerea cu vederea, scadiementulu se va suplini numai cu multa greutate; p. e. cine n'au intrebuintiatu tineretiele cu invetiatura, acel'a indesiertu se va plange la betranetie despre intunecimea sa sufletésca; si de si in timpu se póte rescumperá ce va la betranetie, aceea fora dauna nu se póte face; cáci datorinti'a omului este a inaintá cu timpulu, acést'a in sa nu se póte daca lu-folosimu spre intregirea datorintieloru, cari la timpulu cuvenitu le-am trecut cu vederea. „Deci dar pana candu avemu timpu, se facemu bine“. (Gal. VI, 10.)

Stapanulu bunu, totudéuna si-cérca cas'a si olatele, sale si decumva vede derimaturi pe ele, numai de cátu le si reparéza. Vedeti, cáta grige pórtá omulu pentru fericirea sa pamentésca; óre se nu fáca omulu acést'a si cu sufletulu seu surpatu prin pecate pentru fericirea sa cerésca? Se póte cá in or'a urmatória lu-va chiemá Domnulu la sine, cáci „ca umbr'a nóstra trecatoriá e viéti'a nóstra, si nu e întórcere capetului nostru.“ (Intiel. II, 5.) Si care dintre voi I. A.! n'ar dori se dobendésca fericirea cerésca? Mi se pare ca fiesce care!

Deci totu omulu e indatoratu ca se dee séma cu sine si privindu in oglind'a trecutului seu cá ce-a facutu bine si ce a facutu reu — astfelu sè se întórca dela cele rele la cele bune, cáci „De se va întorce celu fora delege dela tóte faradelegile sale, cari le-au facutu. cu viétiá va trái si nu va morí“. (Esech. XVIII, 21.)

Din aceste spuse veti fi intielesu I. A! midiulócele prin cari vom potea sperá „ceriuri noue si pamentu nou“ (II. Pet. III. 13.) va se dica timpuri mai bune aici pre pamentu, si fericire vecinica, sus in ceriu. Fratiloru! Venitoriulu depinde dela noi. „Se lapedamu dar' lucrurile intunerecului, si se ne imbracam in arm'a luminei. (Rom. XIII, 12.) Si apoi „prin rebdare se alergamu in lupt'a care este pusa inaintea nóstra“. (Evr. XII. 1.)

Par' cá spiritulu timpului e unu foculariu, in care se pune la proba poterea fiesce careia ginte; deci: se luamu aminte! Daca prin necredintia, egoismu, amagire, nepasare, neintielegere si ura ne vomu destramá noi intre noi; atunci se va stinge din noi si iubirea de biserica, scóla si familin si de siguru cá generatiunea venitoria va fi mai seraca si mai nefericita decâtu noi. Insa de ne vomu dedá cu oerintiele timpului, de vomu cresce pruncii nostri in morala crestinésca pe temeli'a credintiei neclatite, de vomu lucrá intr'acolo, ca se aiba ei o sórte mai fericita si unu spiritu mai luminatu — de cátu noi, si de ne vomu desbracá din invehitur'a de mainainte: atunci fora indoiéla cá si noi am preparatu lumea la inoirea, ce va avea odata resplatirea: *ceriuri noue si pamentu nou*“.

Se facemu dar asia, ca la apusulu vietiei nóstre se ne despartimu de lume in credinti'a, cá viéti'a ni-a fostu folositoria, ér' mormintele ne vor fi infrumsetiate de urmatori cu cununile marirei vecinice. Aminu!

Iosifu Ardeleanu,

preotu.

Marcu Tului Cicerone.

a) Viéti'a.

Barbatulu acest'a epocalu s'a nascutu in 3 Ianvariú an. 106. a. Ch. la o mosia asiediata langa Arpin. Famili'a sa a apartienutu la ordinele euestru, dar pana atunci nime nu se aventase dintr'ensa la demnitatea curula. Crescerea si-a capetatu-o in Rom'a sub conducerea oratorelui L. Liciniu Crasu dela preceptoru greci, intre cari poetulu Archia se amintesce ca unulu, carele se fia avutu influintia desclinita asupra-i. Talentulu si aplecarea lui spre oratoria s'a deceptatu inca de timpuriu si nutritu prin ascultarea celor mai renumiti a lui Crasu, Antoniu, Sulpiciu etc. Indata dupa imbracarea togei virile (90) a inceputu a face deprinderi retorice si a-si castigá pregatirile necesare spre asta cariera. Cu totu foculu si zelulu juniei a statu de studiulu dreptului si a filosofiei. Dreptulu l'a invetiatu dela juristii romani Scevola numitu Augurulu si dela fiulu acestui'a numitu pontifice; filosofi'a antáiu dela epicureulu Phaedru si dupa paresirea acestui'a dela academiculu Philo din Larissa si dela stoiculu Diodotu, carele din urma lu-introduse in maestriele dialectice. Dupa re'ntórcerea dela batal'á marsica (89) Cicero militéza sub Pompeiu Strabo, tienu mai multe cuventári, din care cea tienuta pentru Quinctiu o a pusu in loculu primu in colectiunea facuta de sene-si; in etate ca de 26 ani incepú a luá parte la viéti'a publica. Idei'a dreptului si a ordinei i-a fostu firu de indreptare pre totu timpulu activitáti. Cátu e de petrúnsu de acésta ideia aréta aperarea plina de periclu alui Rosciu dela Ameria contra lui Crisogonu libertulu celu favoritu alui Sula. Grigi'a de sanetate-si, nu fric'a de atotu putentele dictatoru, si dorulu de a gustá cultur'a grecésca din fantan'a ei l'a facutu ca in anulu urmatoriu se parasésca Rom'a.

Anii 79—78 i-a petrecutu in Athen'a, unde a inchiatiu legatur'a de amicétiá cu Atticu si acésta legatura a tienutu pana la mórte.

Atticu a fostu unu barbatu raru si pusetiunea lui in statulu romanu unica in felulu seu. In tóta viéti'a nu a luat parte la conducerea si administratiunea statului, si totusi anevoia s'a datu candu-va omu, carele fiindu privatu se fia posediatu increderea domnitoriloru in gradu asia mare, cumu a posediatu-o Atticu, si se fia avutu asupra negotieloru publice influintia ca elu.

Cele mai incurcate speculatiuni lu-ocupau alaturea cu studiulu necontentitu. Erá in legatura cu tóta lumea romana si totusi in mediloculu celei mai infortórie sbuciumáturi si cutrierári politice erá independente, ma! pretiunú de toti barbati cei mai insemnati ai timpului seu si cautatu de capii partideloru, ce se luptau intre sine pre viétiá. Cu Sul'a tráia in amicétiá, cu tóte aceste intindea ajutórie banesci si tinerului Mariu. Cu Cicero erau intimi, dar nici de Clodiu nu erá strainu. Erá amiculu lui Caesar si totu odata incediutulu lui Brutu si Cassiu. Fiindu conessiunile si relatiunile lui atátu de diverse, erá centrulu negotieriloru intre partide si li-serbiá in diferentie si imparechiári de cele mai importante.

Cicero a ascultatu in Athen'a si Asi'a mica filosofi de principie diverse si mai multi retori. Filosofi'a platonica a fostu cea mai cu influintia asupra-i si pre timpulu acest'a si in venitoriu pentru-cá academicii nisuiá a face ca sciintiele si artele se fia folositorie statului si scól'a loru erá cea mai de frunte in tóta Greci'a. Apoi petrecú mai multu in Rodu, unde ascultá pre Stoiculu Poseidon, si pre retorulu Moion, carele din urma i-fusese invetiatoriu si in Rom'a. Dupa ce prin acésta caletoria s'a formatu deplinu, se re'tórse in Rom'a (77). Din momentulu acest'a se incepe carier'a politica a lui Cicero in care nu numai cá a portatu tóte demnitátiile mai inalte, ci a si lucratu necontentitu ca

senatoru si oratoru in comitie si judetie. Repede si-a castigatu nume, onóre, asia câtu in anulu 75 cu unanimitate fú alesu de questor, in care deregatoria facú merite, provinci'a siesi incredintiata (Sicili'a) administrandu-o cu dreptate si pre timpulu caristiei (scumpete de bucate) trami-tiendu in Rom'a bucate. Rentorsu din Sicili'a intrá in senatu si se facú radiemulu si organulu partidei senatoresci. Cu tóte aste sciú se farmece si pre poporu, nu prin medilóce de diosu, ci prin deprindere neinteresata a talentului seu; prin activitate continua in foru intru atáta si-castigá inimile tuturoru, in câtu la 69 fú alesu aedilu curulu. Cev'a mai inainte sicilianii asupriti trei ani de neomenosulu Verre, aducundu-si aminte de binefacerile lui Cicero, lu-rogara se primésca actiunea in contra aceluia. Cicero portá procesulu cu indemanare si energi'a rara, asia câtu Verres inca dela inceputu si-a tienutu caus'a pierduta si a paresitu urbea.

Ca aedilu aperá pre Pompeiu, Caecina si cumu se pare in anulu trecutú si pe teatralistulu Rosciu.

In anulu 66 fú pretoru. Cea de antáiu cuventare de statu o a tienutu spre comandarea legeri Manilie, pentru inaltiarea lui Pompei, pre semne ca si acest'a se-lu ajute intru capetarea consulatului.

Partea cea mai frumoasa a vietii lui o face consula-tulu, dela care competitorii nici cu largitiunile cele mai nerusinate nu l'au potutu impiedecá (63, suo anno).

Planurile resviritorie a catilinariloru amenintiau stalu in celu mai mare gradu. Periclu facú pre optimatii nobili se-si depuna superbi'a si se se adune in giurulu acestui omu nou, carele apoi intru descoperirea fireloru conjuratiunei aretá intieptiune si vigilantia démna de mirare, necredituu curagiu, taria si amore de patria in trantirea si sugrumarea acelei'a.

Acumu Cicero se aflá in culmea gloriei; ambitiunea densului erá saturata deplinu. candu in serbatórea de multiumita, ce i-s'a decretatu, cei mai buni dintre cetatiani, l'au salutatu cu numirea de „pater patriae“ (Roma patrem patriae Ciceronem libera dixit“. Iuvenal).

Totusi furtun'a amenintatoria lui Cicero inca se aretá de timpuriu. La esire din consulatu tribunulu Quintiliu Metellu nu-lu suferí se cuvinteze catra poporu. Dusimaniele catilinariloru tienura si in anii urmatori. Catra ei se adause unu inamicu nou inse multu mai inversiunatu, Clodiu, care pre timpulu conjuratiunei fusese amicu si ajutatoriu lui Cicero. Cicero vení in positiune si mai periculósa candu Pompei, tainduse de patrici, se uní cu Caesaru si Crasu. Incordarile de a medilóc pace intre Pompei si senatu remastera fora succesu, precumu si ale triumviriloru pentru castigarea lui Cicero. De aceea Cicero fu lasatu preda lui Clodiu, carele fiindu tribunu propuse, se se esileze cine va fi ucisu cetatianu nejudecatú, si astei legi dandu-i-se putere retroactiva, Cicero erá se fia pedepsitu cu esiliu pentru uciderea conjuratiloru. Indesiertu amblá elu se capete ajutoriu lui Pompei, acest'a fugí din vediulu amicului tradatu; indesiertu se misce compatimirea poporului, Clodiu cu ai sei lu-umariá din pasiu in pasiu si lu-petrecea cu insulte. Atunci de sine purcese in Macedonia (58, April.). Judecatu in absentia pierdú si tóte averile. De si i-placea a se numí filosofu, cu tóte estea, nenorocirea acest'a nu o portatu cu demnitata si barbati'a convenita. In unele epistole se vaeta si bocesse amaru. Pompei simtiendu defectulu lui Cicero, in anulu urmatoriu face se se propuna revocarea lui, in urm'a carei'a Cicero se rentórsa si fu primitu in Itali'a si Roma cu bucuria si onore, ce nu scimu se se fia impartitu altui romanu (57, Sept.).

Dar tarí'a lui pare franta pentru venitoriu. Leganandu-se intre partide, in urma de frie'a lui Clodiu si convinsu despre nepotinti'a senatului, alergá sub scutulu triumviriloru; castigá lui Pompei prefectur'a annonaria pre cincii ani si facú lui Cesar multe complimente; totusi in negocietie de statu pucinu a incursu; dar cu atáta a fostu mai

activu in anii urmatori ca oratoru (pro sestio, in Vatiniu, pro Coelio, de provinciis, pro Balbo, in Pisonem, pro Plancio, Milone) si pre carier'a literaria, ma! castigá si gloria militara, adeca la 50 fiindu proconsulu in Cilicia invinse ordele Amaniloru, pentru care óstea lu-salutá „imperatu.“ Candu s'a rentorsu de acolo s'a convinsu cá libertatea i-este pierduta si cá cért'a intre partide numei cu sabi'a se póte decide. Dupa cunctatiune indelungata imbraciosiá partid'a lui Pompei, pre care lu-insoci in Grecia. Fiindu morbosu nu a luat parte la lupt'a dela Pharsalu, nici a voitu se primésca comand'a, si s'a intorsu in Itali'a.

De si Caesaru candu a venitu a casa (47) distinse pre Cicero, totusi acest'a ce retrase dela negocietie publice, dar cu atáta mai vortosu se ocupá cu filosofi'a, ér cuventári a tienutu fórté rari (pentru Marcelu, Ligariu, Dejota.) Candu a vediutu pre Caesar (44, Martie 15) cadiutu de punnarietate conjuratiloru, a cároru secretu lui nu i-a fostu cunoscutu, a inceputu a sperá rentórcerea unui timpu mai fericitu, si amórea de patria l'a facutu se iea parte éra si negocietie publice. La propunerea lui senatulu imitá esemplulu Athenianiloru si dede amnestia generala. Dar Antoniu in scurtu se intari intru atáta, si Caesarianii devenira atátu de amenintatori, in câtu Cicero n'a cutezatu se mai remana in urbe. Numai in Septembrie se rentórsa din Athen'a si fú primitu cu cea mai mare caldura. Pre timpulu acest'a junele (de 18 ani) Octavianu, fiulu unei nepote de sora a lui Caesaru, se rentórsa din Apoloni'a, unde si-facea studiule, si luandu numele de C. I. C. Octavianu cerú ereditatea unchiului seu, care lu-adoptase. Ca mai usioru se-si póta realisé planurile sale in contra lui Antoniu, se aliá cu optimatii, de si acesti'a protegeau pre ucidetorii lui Caesaru, cu desclinare lingusindu pre Cicero, asiá i-castigá incredere si amórea, in câtu Cicero lu-presentá senatulu ca pre unulu, care de provedintia e menitu se scape libertatea.

Auctoritatea lui Cicero erá pre atunci in culmea sa, si elu intorcundu tóta puterea cuventului seu asupra lui Antoniu, desvalí planurile acestui barbatu (prin cuventarile, ce insusi le-a numitu philipice) si facú se i-se dechiare batalia. Invingerea dela Mutin'a decise venitoriu lui (Octavianu) si trase dupa sine perirea lui Cicero.

Octavianu aruncá masc'a diosu, pentru-cá nu mai avea lipsa de ea. Spre cea mai mare mirare alui Cicero, in etate numai de 20 de ani petí consulatulu si apoi se aliá cu Antoniu si Lepidu (tienendu consvatiure ascunsa pre insul'a Renului de langa Bologna (in Itali'a). Acumu capulu partidei contrarie cautá se cadia. Octavianu la inceputu se opuse din tóte poterile, ca barbatulu, fora de care elu neci odata n'au fi apucatu la nume si putere, la care i-dicea tata, se fia si elu proscrisu. Cicero a primitu faim'a trista la vil'a sa dela Tusculu. Ea lu-aduse in confusiune asia, câtu nu mai sciá de ce se se apuce. Aliatii sei voira se-lu scape prin fuga, dar langa Cajetta fu ajunsu de tramisulu lui Antoniu, tribunulu militariu Papiliu Laena, candu apoi Cicero plecandu-si capulu din lectica, centurionulu Herreniu lu-ucise; capulu si man'a drépta, cu care scrisese Philipicele, le-a dusu la Antoniu, inamiculu de mórte alu densului carele apoi le puse pre rostre dicundu: acumu s'au inchiatu proscriptiunile (Dec. 43).

Cicero n'a fostu din casa aurita, cí prin viétia publica si-a castigatu averi insemnate, cu tóte estea, placundu-i tare mosiele si edificie pompóse, adese ori erá strimtoratu de bani. —

Din muierea prima Terenti'a nascú doi prunci, din cari Marcu i-castigá multa superare prin viétia sa destremata, ér Tuli'a fu bucuri'a si desfátarea parentelui seu, carele la mórtea ei remase nemangaiatu. Marcu dupa mórtea tatalui seu, prin partinirea lui Octavianu, ajunse consulu. Dupa lupt'a pharsalica lepadá pre Terenti'a cea sumetia si lucuosa si se casetóri a dou'a ora, luandu pre Publili'a, carea nici ea nu-i aduse pace in casa.

(va urmá).

D i v e r s e.

† **Victoru Emanuilu II.** Furtun'a fiorósa, ce bantuesce Europ'a in genere si pe popórale orientului in specia, se pare a fi amútitu, candu firulu electricu ni-aduse scirea, cá regele galantuomu alu Italiei, Victoru Emanuilu II. in 9/1 st. n. pre la 2½ ore post meridiane a incetatu din viétia. Italianii pierdu intr'ensulu pre regeneratoriulu si unificatoriulu tiei lor: Europ'a monarchica pre celu mai bunu domnitoriu; ér omenimea pre unu modelu de caracteru. Victoru Emanuilu II. s'a nascutu la 14/3 anulu 1820 ca celu de antáiu fiu alu regelui Carol Albert. La 12/4 anulu 1842 se casetori cu archiduces'a Adelheid'a fiic'a a dou'a a archiducelui Rainer de Habsbourg, carea mori la 20/1 anulu 1855. In lupt'a regatului Sardini'a cá Austri'a dela 1849, care reusi in defavorulu Italianiloru, Carol Albert abdisa de tronu in favorea fiului seu Victor. Acest'a se sul pe tronu in nisce momente fórte triste: de o parte avú se finésca resbelulu nefericitu, ér de alt'a apoi se subjuge revolutiunile interne. Din cris'a acést'a cumplita l'a scosu credinti'a in juramentulu, ce l'a facutu la incoronare, dar mai alesu agerimea si diplomati'a ministriloru sei Azeglio si Cavour, cari i-au reorganisatu financiele, armat'a, instructiunea publica si totu ce se sgduise in decursulu resbelulu. In resbelulu dela Crimea 1854 a luat parte activa, tramitiendu 17000 de fetiori in frunte cu Lamarmora (carele inca repausà in septemana trecuta). La 1855 insocitu de Cavour caletori la Paris si Londra unde fú primitu cu caldura. La 1859 impreuna cu Franci'a portà de nou resbelu contra Austriei, si capetà dela acést'a Lombardi'a ca desdaunare, cedandu Franciei Savoy'a si Nizza. In scurtu timpu Toscan'a, Parm'a, Moden'a si Romagna se pronunsiara pentru unirea loru cu Sardini'a. Eroulu Garibaldi prin speditiunea sa in Sicili'a si Itali'a inferioara i-mai castigà si regatulu Neapolei si apoi intregu statulu papalu afora de Rom'a cu impregiurulu seu. La 29/2 anulu 1861 senatulu si adunarea deputatiloru proclamà pre Victoru Emanuilu de „rege alu Italiei.“ La anulu 1864 inchiaia tractatu cu Franci'a, carele departà din Rom'a tóte trupele franceze; ér la 1865 dechiarà Florenti'a de capitala. La 1866 prin aliantia cu Borussi'a capetà Veneti'a, de si a suferitu desastru la Custoza si Lissa; ér in fine la 20/9 anulu 1870 ocupà si Rom'a si si-o fece capitala si resiedentia. De atunci lucrà neincetatu pentru consolidarea monarchiei, respectandu constitutiunea si stimandu pana si pre cei mai neimpacati dusimani ai sei. Dorerea confratiloru nostri Italiani nu se póte descrie, de câtu numai simti. Noi o simtimu ca si deusii, pentru-cà in Victoru Emanuilu pierdemu pre celu mai potericu favoritoriu alu latinitatii din oriente. Fia-i mamori'a in veci binecurentata si dée ceriulu ca fiulu seu Humbert I. carele i-a ocupatu dejà tronulu, se fia intru tóte prea demnulu sen urmatoriu!

)(**Bibliografia.** A aparutu de sub tipariu: „*Istori'a naturala*“ manualu didacticu, pentru scólele poporale romane de Ioanu Tuducescu, invetiatoriu in Lipova. Pretiulu unui esemplariu 20 cr.

— **Resbelulu.** Dela caderea Plevnei lucrarile militare pe campulu de resboiu naintéza cu o repediune admirabila de si gerulu e mare si comunicatiunile ingreuiate pentru neua si ape. Rusii deja au trecut in numeru considerabilu Balcanii, au ocupatu Sofia, si acum naintéza spre Adrianopolu. Tota puterea turciloru dela Sipca, 20 de mii ostasi au cadiutu prinsu in manile Rusiloru. Trupele romane operéza in contra Vidinului. Serbii inca au ocupatu mai multe fortaretie dela Turci. Mantuirea imperiului otomanu, astadi numai in pace se mai póte sperá. Succede-va insa pacea? e intrebare.

„**Judecat'a** unui strainu despre Romani. Generalulu Totleben, in o convorbire ce avu cu unu corespondinte se es-

prima astfelu despre romani. Romanii abia acuma au fundatu unu statu tineru, si nu putemu pretinde ca Romania se aiba inca de acuma soldati perfecti in adeveratulu sensu alu cuventului, dar pentru aceea oficiarii romani sunt fórte bravi, zelosi si prompti in esecutarea ordinului ce lise dà. Soldatii inca au lucratu cu activitate neobosita la ridicarea de fortificatii, saparea de gropi si transee, si nu o mica parte din liniile mele de fortificatiuni sunt lucrate numai de romani.

A esitu din tipariu dilele aceste:

Amiculu poporului

calidariu pe anulu 1878., de

Visarion Roman.

Anulu XVIII.

Cuprinsulu I. Tecstu. Cronologi'a, serbatorile, intunecimi, regintele anului, cele 12 luni adaogite cu calidariu istoricu, calidariu agronomicu (revediutu si inavutitu) calidariulu evreiloru, conspectulu lungimei dileloru, genealogi'a caseloru domnitóre, cursulu cáiloru ferate, calidariulu postalu, serviciulu telegraficu, mersulu diligentiiloru, despre timbre, tergurile, valórea cuponiloru. In partea adóu'a: Astrucatii, istori'a unei mari nenorociri. — Despre temperamente de Dr. I. Al. Lapedatu. — Despre insemnatatea testamentelor de Dr. M. . . n. — Cazacii. Despre ostasii turci. Legea de usura. Agronomia: clasificarea pameaturiloru dupa plante. — Cum are se fia unu celariu bunu? — Ingrasiarea porciloru, — Inimicii albineloru, — Tabela pentru poterea incoltitóre, periodulu vegetatiunei si greutatea de midilocu a celoru mai principale plánte agricole. — Medicii de casa, — poesii. Varietati: torpilele, notitie economice, margaritare, posne, anuciuri. II *Ilustratiuni:* Antegarda de cazacii la panda, matrozi turci, angagiari de basibozuci, recruti turci plecandu in Asi'a, — prinsoneri bulgari in Ruscicu, basi-bozucu, o torpila esplodandu. Pretiulu unui esemplaru 50 cr, cu tramitere prin posta 56 cr. 10 esemplare 4 fl. 50, — 25 esemplare 10 fl., — 50 esemplare 18 fl. 50 cr. — 100 esemplare 35 fl. Se póte trage d'adrapulu dela editorulu Visarion Romanu din Sibiiu cum si prin tóte libreriele si vendietorii sciuti.

 Numerulu de facia alu foei se trimite la toti abonantii vechi, ér numerulu proximu se va spedá numai celoru ce-si vor fi renoitu abonamentulu.

Invitare de prenumeratiune

la

Biseric'a si Scol'a.

Fóia bisericesca, scolastica literaria si economica.

Cu 1 Ianuariu 1878. „Biseric'a si Scol'a“ intra in alu doilea unu alu esistintiei sale.

Rugamu dara pre toti, cari dorescu se prenumere acésta foia in viitoriu, se grabésca cu insi-

nuarea abonamintelor, pentru ca se ne scimu orientá in privinti'a esemplarielor de tiparitu.

Condiuniile de prenumeratiune remanu totu celea din fruntea foiei, adeca:

Pentru Austro-Ungaria 5 fl. v. a. la anu; 2 fl. 50 cr. pe diumetate anu.

Pentru Romania 7 fl. v. a. la anu; 3 fl. 50 cr. v' a. pe diumetate anu.

Totodata rugamu pre dd. abonenti se noteze legibilu adresele, post'a ultima si locuintia.

Banii de prenumeratiune se se trimite la secretariatulu consistoriului din Aradu prin asemnatiuni postale.

Redactiunea

Concursu.

1—3.

Conformu decisului Consistorialu gr. or. oradanu deto 28 Novembrie 1877. nr. 838. B. prin acést'a se deschide concursu pentru parochiele reduse *Copocelu-Surducu*, Cottulu Bihoru, protopresbiteratulu Pestesului, cuprinse in clasa a III-a cu terminu pana la *30 Ianuarie 1878.* in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele suntu: din Copacelu dela 90 numere câte jumatare vica cucurudiu sfarimatu, folosirea aloru 16 jugere pamentu, tota cas'a una diua de lueru, stólele indatinatate, — si cortelu cu doua chilii.

Din Surducu dela 100 numere jumatare vica cucurudiu sfarimatu, folosirea aloru 16 jugere pamentu, si stole usuate.

Doritorii de a ocupá acésta parochie suntu poftiti a-si trimite recurselu loru iustruate in sensulu statutului Organicu adresate Comitetalui parochiale subscrisului, posta ultima Eiesd.

Datu in Copacelu la 23 Decemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Teodoru Filipu** administratore protopopescu

1—3.

Conformu ordinatiunei Vener. Consist. dto. 10. Noembre. a. r. nr. 894. pentru a II-a parochia vacanta din *Corniareva*, dieces'a Caransebesului, protopresbiteratulu Mehadiel, se recere unu preotu cooperatoru, spre care scopu se escrie concursu, cu urmatórele emolominte: Unu salarin anualu in bani gata de 300 fr. in care se cuprinde stól'a si birulu, un'a sesiune de 34 jugere de pamentu:

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si trimite recurselu instruate conformu stat. org. bis. la comitetulu parochialu, adresandu-le M. O. D. Ioane Stefanovicu adm. protopopescu in Mehadia pana in *27 Ianuarie. 1878.* cáci in 22-le se va tiené alegerea.

Corniareva in 20 Decembre 1877.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu d. **Stefanovicu**, adm. protopop.

2—3.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului de Capelanu pre langa nepotinciosulu parochu din *Nicolintiu Mateiu Alesandroviciu*, Protopresbiteratulu Bisericei Albe, dieces'a Caransebesului, conformu parintesci ordinatiuni consistoriale cu 10-lea Noemvrie nr. 896. bis.

Emolumentele suntu urmatórele a) jumatare din sesia parochiala b) jumatare din intra — si estravilanu; c) jumatare din biru si stol'a indatinata dela 104 case.

Doritorii de a ocupá acestu postu de capelanu au a-si trimite recurselu instruate in intielesulu statut. org. bis. adresate Comitetalui parochialu catra Protop. Iosifu Popovicu in Jamu avendu recurentii a se presenta inainte de alegere in vreo Domineca, séu serbatóre in s. biserica spre a-si arata desteritate in cantari si tipicu. Alegerea va fi in *8-lea Ianuarie 1878.*

Nicolintiu 16-lea Decembriu 1877.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine **Iosifu Popovicu**, protopopu.

2—3.

Concursu pentru statiunea invetiatorésca vacanta gr. or. confes. rom. din comuna *Nadasiu*, inspectoratulu Agri-siului cott. Aradului cu terminu de alegere pana la *15 Ian. 1878.* candu se va tiené si alegerea.

Emolumintele suntu: in bani 150 fl. v. a., 12 chile grâu si 12 chile cucuruzu, 15 centem. fenu, 12 orgii lemne din care are a se incaldí si scóla, dela imormentari mari 50. éra dela mici 20 cr. cuartiru liberu si spesele Conferintiei invetiatoresci.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu poftiti se dovedésca: cá au absolvatu preparandi'a si suntu de religiuena gr. or., se aiba esamenulu de calificatiune, si atestatu despre serviciulu de pana acuma, in fine sa se presentie in vr'o Dumineca séu serbatóre la biserica pentru a-si arata desteritate in cantari si tipicu, recursulu adresatu comitetului parochiala se se trimite concernintelui Inspectoru de scóle Demetriu Pop'a per Pankota in Szöllös-Csigerél; recursulu in diu'a alegerei nu se va primi.

Nadasiu, 1 Decem. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Demetriu Pop'a**, inspect. de scóle,

3—3.

Concursu pentru statiunea invetiatorésca romana de confesiunea gr. or. din comun'a *Gaiulu micu* comitatulu Temesianu cerculu Versetiului cu terminu pana in *7 Ianuarie*, anulu 1878 stilulu vechiu, candu va fi si alegerea; salarinulu anualu impreunatu cu acésta statiune este in bani gata 166 fl. v. a. si 20 meti de grâu, 20 meti cucurudiu 4 jugere de pamentu, cortelu liberu cu gradina.

Doritorii de a ocupá acésta statiune se avisédia a-si trimite recursurulu instruate conformu st. organicu celu, multu pana la terminulu mai susu amintitu, avendu a le adresá subscrisului.

Gaiulu micu, in $10/12$ 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Zaharia Latsco**, presiedinte.

Redactoriu respundietoriu: **Vinceniu Mangra.**